

Փլատովաց տալի մնացող մարդու մը պէս՝ մեր ազգը կիսամահ է կիսաթաղ ձեռքերը դէպ ՚ի երկինք երկնցուցած վերին նպատուը կրնայցեր ։ Նախախնամութիւնը այնպիսի պարագաներ յաւրայց որոնք կենդանութեան շունչմը տուին տնոր ։ Իսկ հիմա ան կործանման ցաւերը կըկրէ ։ բոլոր անդամները հաշմ է վիրաւոր ՚ի բնէ այն պէս ծնուած կըկարծէր ինքքզինքք ։ Բայց դաւմանը գտնելու յորդորուելով և յուսալով, կը հառաչէ ։ կրտսրուբերի ։ Իւրաքանչիւր հիւանդ անդամը մէյմէկ տարբեր դրութեամբ բժշկի տալու կըստիպուի ։ մէկ կողմէն ոսկեզօծ թուանաւոր դեղահատեր կըմեծարեն անոր ։ միւս կողմէն վերքերը կըմեծցունեն և ուրիշներ հանելու առիթ՝ կուտան ։ ապիւին անդամին մէկը կը ձեղքեն կըկտրեն ։ անդիէն տարբեր պաշտօն ունեցող անդամներ իրարու յօգելու կըձգին ՚ի ծածուկ և մէկ քանին անդարման կըլկին կըփոխն ։

Սիթէ իրաւ է որ մեր ազգը աս տեղերս պա

դիւյ կառավարութեան առաջարկութեանը վրայ հիմնեց Սովետական մեր ըրած առաջարկութիւնը։ Արդէն յառաջագոյն ըսի, թէ ասիկա Աւստրիական առաջարկութիւն մըն էր, բայց ի սկզբան Վաղընի կառավարութեանն եկած էր։ Այս առաջարկութիւնը կարծեմ որ յուլիսի 12-24ին եղաւ, և անտարակոյս անմիջապէս տեղեկութիւն տրուեցաւ Սովետաց գեաւորանին Աւստրիոյ կառավարութեան գիտաւորութեանը վրայոք։

“Անգղիոյ կառավարութիւնը ուղեց տեանէն Վաղընի առաջարկութիւնը իւր պաշտօնական ներքով, և միանգամայն զփոխարկութիւնները՝ զոր Աւստրիոյ կառավարութիւնը արժան համարեցաւ ընելու։ Այս բանը բնականապէս պատճառ տուաւ բացատրութիւններ խնդրելու և նոր հաղորդակցութիւններ տեղի ունեցան, ուստի յուլիսի 19-31ին՝ այսինքն առաջին խորհրդակցութեանն շաբաթ մը ետեւ, Առաջարկութիւնը կատարելապէս որոշեցաւ ըստ հաճութեան չորս տեղութեանց երեւութականաց և անոնց փոխադարձ կառավարութեանը։ Խորհրդանոցը արդէն գիտէ, և ետքէն եկած տեղեկութիւնները հաստատեցին այս լուրը, թէ Սովետաց կայսրը իւր հաւանութիւնը տուաւ չորս տեղութեանց Առաջարկութեանը, և կը կարծէ թէ իւր նպատակին հասած պիտի ըլլայ և իւր պատիւը գերծըլլալու է, և թէ յիշեալ Առաջարկութեանը ըստորագրէ Ֆարձարգոյն Վրան պաշտօնեան։ (Հառաջագոյն ըսի թէ այս Առաջարկութիւնը օգոստոսի 2ին յուղարկեցաւ ի կոստանդնուպոլիս, ուսկից մինչև ցայսօր ամենեւին լուր մը չի հասաւ ի մասին անոր ընդունելութեանը։) Վերայ այսոր ամենայնի կրնամ յայտնել, թէ անցեալ ամսոյ 11-23ին օսմանեան կառավարութիւնը պատրաստ էր յուղարկելու ի Վիեննա և անկէջ ի Բեռլինը։ Առաջարկութիւն մը, որ Սիւրիֆա փաշային յուղարկած վերջին առաջարկութեանն տարբեր է։ Ասոր պարունակած պայմաններուն նայելով՝ կարծեմ որ օսմանեան կառավարութիւնը պիտի կրնայ իւր հաւանութիւնը տալ չորս տեղութեանց կոստանդնուպոլիս յուղարկած Առաջարկութեանը։ Բայց երեւոյթներով թէ այս առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ, կը մտայ տակաւին Վանուբեան իշխանութեանց պարպուելուն խնդիրը։ (Եստի է որ տեղութիւնները պիտի չտորագրուին ամենեւին այնպիսի բարեկամական կարգադրութեան մը, որուն մէջ յայտնի բառերով յիշատակութիւն եղած չըլլայ այս երկրներուն պարպուելուն վրայոք։

“Սովետաց զօրաց ընդհանուր հրամանատարին և Վիեննայի իշխանին ըրած յայտարարութեան

ցը համեմատ, Սովետաց զօրքը անմիջապէս պիտի ելնէ Վանուբեան իշխանութիւններէն իսկոյն որ ընդունուի Առաջարկութիւնը՝ զոր վերջ յիշեցի։ Կը յարեմ նաեւ թէ Անգղիոյ կառավարութիւնը խիստ հարկաւոր կը համարի այս բանը։ Վերջապէս կը ցաւ իմ որ առայժմ չեմ կրնար ըսել, թէ այս բանախօսութիւնները կատարելապէս լրմնացած են, սակայն կարծեմ թէ կրնայ մէկը յուսալ, թէ առանց ևրդական պատերազմի, թուրքաստանի անկախութիւնը և ամբողջութիւնը, որ Վիեննայի Վրիտանիոյ կառավարութեան քաղաքականութեանը էական նպատակը ըլլալը ծանուցի ի սկզբան այս ժողովոյն, պիտի ապահովուին մօտ ժամանակներս։ Հաւատի եմ նաեւ թէ այս խորհրդանոցը պիտի հասնայ, և գիտեմ թէ Անգղիան կը հասնայ, որ եթէ այս նըպատակը կրնայ ձեռք բերուիլ բանախօսութեանց միջոցաւ, առանց պատերազմի դժբաղդութեանցը ներքեւ։ ձգելու ղլբրուպան, մեծ իրաւունք ունիմք խնդակից ըլլալու այս բարեբաղդ յաջողութեանը վրայ”։

Ի որտ Հոհն Ռասէլին այս ատենաբանութեւնը գէտ խօսելով, պատգամաւորաց ժողովոյն անդամներէն ոմանք, այսինքն միտոր Վէյերտ, միտոր Գոպտը, լորտ Տիւրէյ Սթիւարթ և ուրիշները ծանր խօսքերով դատապարտեցին կառավարութեան բռնած քաղաքական ընթացքը։ Երեւելան խնդրոյն մէջ. յառաջ բերելով թէ Անգղիոյ կառավարութիւնը շատ թուլութեամբ և երկչոտութեամբ վարուեցաւ Սովետոյ հետ։ Թուրքաստանի հետ ունեցած վեճին մէջ։ Սեր ընթերցողացը գաղափար մը տալու համար այս ընդգլխախօսութեանցը վրայ, արժան կը համարուիմք յառաջ բերելու Տիւրէյ Սթիւարթ լորտին զրուցածներուն մէկ մասը։

“Արդ ի սկզբան խորհուրդ տուին թուրքաստանին, որ գէտ գնէ Սովետոյ յարձակմանը, և ետքէն հանդարտութեամբ եկան և յորդորեցին զինքը որ պատերազմի հրատարակութիւն չհամարի ապօրինաւոր բռնութեան դործ մը, և բանախօսութեանց ներքեւ ձգէ զվեճը, Այս օրինակ քաղաքականութիւն մը աղետալի սխալ մըն է և շատ կը խնայուի որ Անգղիան և Եւրոպան պիտի ցաւին ժամանակէ մը ետեւ այս սխալման վրայ։ Վաղընի յոժարաւիտ էր աւելի ազդու կերպիւ վարուիլ Սովետոյ գէտ, և իրաւունք ունիմք երկնելու թէ Անգղիոյ կառավարութեան ընթացքը, որ չուզէր գործակից ըլլալու Վաղընի քաղաքականութեանը, պատճառ չըլլայ վերջապէս երկարատեւ պատերազմի մը Եւրոպայի մէջ։

“Ոչ որ ինձմէ աւելի չիցանկար խաղաղութեան վանդի կատարելապէս համոզեալ եմ թէ ուրիշ

ամէն տեղութիւններէն աւելի մեր երկիրը կը նայ օգոստ բաղել խաղաղութեան հաստատուն մնալէն. բայց կառավարութեան երկչոտ քաղաքականութիւնը օգոստար չկրնար ըլլալ խաղաղութեան։ Ստորագրէ որ կրնայ օգոստար ըլլալ դադարեցնելու զվեճը այսօրուան համար, բայց վաղը վերստին պիտի սկսի ևս առաւել սաստկութեամբ և յայնժամ այսօրուան պէս կարող պիտի չըլլա՞նք դադարեցնելու զայն։ Այնքան Անգղիոյ պաշտօնէից ժողովը աւելի հաստատուն ընթացք մը բռնած ըլլար, ոչ միայն թուրքաստանի անկախութիւնը և ամբողջութիւնը հաստատու պէս ապահովուած պիտի ըլլային, այլև Եւրոպայի ապագայ խաղաղութիւնը պիտի պահպանուէր և հաստատուէր. վանդի կայսեր պատուանէր գիտաւորութիւնները պիտի ջնջուէին և պիտի վայելէինք խաղաղութեան և Եւրոպայի պատուոյն փառաւոր տեսարանը հաստատուն մնալցեալ Անգղիոյ ազդու վարմունքովը և բարոյական զօրութեամբ։

“Եթէ մեր արտաքին գործոց պաշտօնեան փոխանակ Աւստրիոյ և Սովետոյ պաշտօնեան ըլլալու, իրապէս Անգղիոյ պաշտօնեան ըլլար, այս օրուան օրս նաւաստացեալ պիտի չըլլայինք Եւրոպային աչաց առջև։ Այս, մեր կառավարութեան արտաքին քաղաքականութիւնը տրամաւորութեամբ և վճատութեամբ կը լինէ իմ սիրտս. բանդի կերելի ինձ թէ այս քաղաքականութեան վախճանը ուրիշ բան պիտի չըլլայ, բայց միայն Սովետոյ առաջարկութեան ընդունելութիւնը և Եւրոպայի իրաւանց օսմանցոց, որոնք սատակ բաղձա՞նք ցուցոցին քաղաքակրթութեան շաւղոց մէջ գալիլու։ Տարինքէ հետէ թուրքաստանի Անգղիոյ հետ ունեցած վաճառականութիւնը շատ աճեցաւ, և այս տեղութեանը հետ Սովետաստանի հետ ըրած առեւտրունէն երկու երրորդ մասն աւելի առեւտուր կրնայ։ Այս մասին կրնի այնչափ մեծ է թոյլտուութիւնը ի թուրքաստան, որ բողբալանութիւնը մօտեքս մեծ յաղթութիւններ ըրաւ։ Բայց ընդհակառակն Սովետաստանի մէջ, և անոր իշխանութեան ներքեւ եղած տեղութեանց և նահանգաց մէջ ամէն կրօնները, բայց ի յունական կրօնէն, սատակ կը հաւանուին Սովետոյ թէ կրօնի և թէ առեւտուրի նկատմամբ։ Անգղիոյ օգուտը կը պահանջէ որ առաւելապէս Սովետական պաշտպան ըլլա՞նք թան թէ Սովետոյ կայսեր։ Կը յուսամ թէ բանախօսութիւնները որ կը շարունակուին յաջող վախճան մը պիտի ունենան, և թուրքաստանի անկախութեանը համար լորտ Հոհն Ռասէլին ըրած բարեմաղթութիւն ի գործ պիտի դուրսի”։

Ծառ ըլլա մը կը ցոլանայ, ան տեղը կապականի, կայլակերպի, անդին աղետալի մթութեան և թշուառութեան մէջ կընկնէ, սաղիս անտարբերութեան եզրները կը ծփայ, հոն մոլեռանդ կրից տակ իր փրկիւր կը թարշափէ։ Թէ իւրաքանչիւր մասը իրեն մասնաւոր կուռքը կը պաշտէ առանց Վանիէի հարը կասկածելու. . . . Այս, դարձունքը, Տեաքը իմ, մեր աչքը սա հեռաւոր ժողովին վրայ ուր որ զանազան քաղաքներէ գոյնգոյն անձինք հաւաքուած իրարու երես կընային զարմանքով, անոնց կերպարանքին վրայ կարգաւք խորհուրդնին, վերջ տանք անոնց լուութեան, ըսենք անոնց թէ նոյն հօր զաւակներ են, ըսենք անոնց թէ Հայկոյ որդիք են, մէկէն կընդունին, չեն հաւատար, իրարմէ խորհելու միջոց կը փնտռեն և ստէպ կանդ առնելով թէ կը հաւաքեն և թէ կը հեռանան։ Ո՛հ, երթանք անոնց ետեւէն, փայլեցունենք անոնց աչքին հայրենասիրութեւն և երջանիկ վիճակի մը նշույլ, կըտեսներք որ հոգւոյ այլեայլ ժամանակ և տեղ կրած զանազան ազդեցութիւնները պէսպէս ուղիղ և հակառակ շարժումներ յառաջ կը բերեն որոնք կը փարատին և դարձեալ մեր յոյսը կը մարեն։

Ո՛րք է ուրեմն ան գաղափարը կամ զգացմունքը որնոր հայկազունները այլեայլ ճամբաներէ անփառնք խորհրդեցունքով նոյն կէտը հասցունելու յուսացունէ, որն է ան գործիքը որնոր նշքեհ և տառապեալ ազգի մը սահմանեալ գործողութեանց մեծ շարժում մը տալով դրդէ մղէ զանոնք նոյն վախճանին, որն է ան զօրութիւնը

որ արտաքին օտարութիւնները, խտրութիւնները և մղմունքը ջնջելով աղքատ մէկ ընտանիք ընէ, Այս է կարծեմ, ո՞վ Տեաքը իմ և Տիւրուհիք, մեր օրիորդաց և որդւոց դատախարակութիւնը, մը տաւորական զարգացման յառաջ՝ հոգւոյ մշտկութիւնը, Եւրոպական փալիքուն աստղին նախապատիւ հայկական պարզութիւնը և վրեժնութիւնը, իսկ մենք շատ տեղ հակառակ ճամբայ մը կը ընենք. անձկանք կը պատենք, որ մեր սիւրբի զաւակը քիչ մը չափահաս ըլլայ որպէսզի կարենանք զանի շուտով գիտութեանց ժայռուտ և շատ անգամ դահալէժ տապալիղին մէջ լնքնակամ թողուլ, իբր թէ մինչև ան ատեն ամէն ժամ ծնողացը գործը ընդունած դասերը անոր բնութեանը վրայ աղքատ չըլլային։ Տեսնենք թէ ի՞նչ պիտի ընէ ան նախապաշարմանց և մոլութեանց ուղիւնաւոր մէջ, ընտրողութիւն, կամք, հատուտութիւն և չլուսանք անորմէ, գէշ կիրքերը սնուցանելու առիթները կը պաշարեն զինքը և զանոնք գգուող գիտութիւնները իրեն շատ հաճելի են. սնապարծութիւնը չափ չըլլաւ նար, լոյսը իրեն միտքին խաւար կը բերէ, երեւալայութեամբ կը թափառի կը վազէ ճշմարտութեւն մը ետեւէն և անստուգութիւնը ստուգութիւն սեպելով քիչ մը կը հանգչի, սակայն հարցունենք իրեն թէ ի՞նչ է, չգիտէր, ի՞նչ կըսէմ, Հայ ըլլալն ալ մոռցաւ, հոգին պարապ է, միտքը շղջողուն, ի զուր պիտի աշխատիմք զանի դաստիարակելու, ասոր ժամը անցաւ, ամսոն, հայութիւնը վիժեցաւ։

Ո՛հ, անմիտա տգիտութիւն մը որոտի նախադասելի է այս վիճակիս, տառաքինի որտի մը սրը տալարժ վարմունքը քանի քանի գոլիլ է անոր քով, քանի քանի հոգիներ առջի բարոյական դատախարակութիւնը ընդունած՝ կը թուութեան բողբուուն միտքերնին ալ բռնկելու վաւճառու առիթը կը տապառնէ։ Հիմակուան ատենս թէ տգիտութիւնը և թէ գիտութիւնը մեզի համար իրենց վտանգները ունին, առջինը կը մեռցունէ, միւսը կը շնորհունէ։ Այս, ընդհանրապէս մեր աղքատ դարերէ ետքը քայլ մը առաւ ինքը զինքը յարգելու մէջ, սկսաւ ճաննալ իւր արժէքը, սկսաւ թափանցել իւր պատմութիւնը և իւր հոգին քննել, բայց միթէ ասոնք աւելի շուտով հասկնալու կարող ընելու համար աւելի դիւրին ու բնական միջոց մը չգտաւ, անշուշտ, իւրաքանչիւր մայր, իւրաքանչիւր հայր, իւրաքանչիւր ընտանիք, ուստի բոլոր աղքատ և խաղաղ մայրեր, ձեր սիրելի զաւակները յատուածաբան, բնաբան, բանաստեղծ, ճարտասան, աստղաբան ընելու պաշտօնը չունինք, բայց ձեր ձեռքն է անոնք առաքելի, հայրենասէր, բարեպաշտ, աշխատասէր, հաստատաւոր ընելը, ձեր ձեռքն է անոնց հոգւոյն մէջ բարեւոյն սերմը սնկելը, ձեր գէմքը, ժպիտը, ձայնը, շարժումը, կերպերն անոնց առաջին դասերն են, ձեր օրինակը, խօսքը, վարմունքն որչափ ազդեցութիւն կ'ընեն վրանին, ամենապզուրկ անպատեհ բան մը կամ շարժումը մը տարինքով տրուած հոգեւր կրնայ ունեցունել։ Ձեր սէրը և վրանիդ ունեցած

— Ֆեդորուրկի լրագրոյն օգոստոսի 13 թուոյն մէջ հետեւեալ նշանաւոր յօդուածը կը կարդամք։

«Այն» որ խաղաղութեան բարեկամները կը յուսային և կը ցանկային յաւիտի սկիզբները, այս վերջին օրերը իրապէս յայտնուեցաւ։ Ռուսիոյ տէրութեան և թուրքաստանի մէջ միջնորդութեան գործը արդէն որոշապէս կը մնայ Վատրիկոյ ձեռքը։ Վիեննայի մէջ վերջապէս պէտք է որոշուի Վրէնի բան խնդրոյն լուծման կերպը, որ բոլոր անցեալ միտք երկբայութեան մէջ ձգեալ էր։ Եւրոպական և Արեւելեան ծովուց մէջ տեղը եղած ժողովուրդը, և որ միմիայն սրտաւոր էր, որուն համար Վրէնի պայտքը քաղաքականութեան պաշտօնեաները չկրցան քիչ մը հանգիստ առնուլ այս ամսուս։

— Կոստանդնուպօլսոյ նախորդ պատրիարք աւանդապատիւ տէր Ստոյթեոս սրբազան արքեպիսկոպոսը, որուն Նիկիոմիդիոյ մէջ վեճակին և Արեւմտեան հոգևորական վանոց առաջնորդ ընտրուիլը ծանուցած էմբ ըստ ժամանակին, անցեալ ամսոյ 8ին օսմանեան շոգենաւով մեկնեց է Նիկիոստան գնուպօլսոյ՝ իւր հոգևոր պաշտօնին երթալու։ Յայտնի է ամէնուն յիշեալ Սրբազանին ազգայնական, ուսումնասիրական և բարեպաշտական գովելի ջերմեանդութիւնը, որուն յիշատակը քաղցր է միշտ Օսմանացի ժողովրդեան առջև, ուստի բարեբաղդ կը համարուի Նիկիոմիդիոյ վեճակը, որ այսպիսի արթնան, բարեխախտած և հայրագութ հոգևոր Առաջնորդի մը արժանաշատ, որուն շնորհիւ բաջայոյս մէջ թէ քիչ ժամանակուան մէջ ամէն կերպիւ պիտի յառաջագիծէ Նիկիոստան և Նիկիոստանի միջև պայծառութիւն ընդհանուր Հայոց ազգին։

— Նախնիքաց թերթովն ծանուցինք, թէ օգոստոսի 13ին օրը Վրէնի վարժապետ աւանդապատիւ հարցաքննութիւնը եղաւ։ Նոյն ամսոյ 16ին կիրակի օրը պարգևաբաշխութիւն հանգիստ ևս արժանաւոր փառաւորութեամբ կատարեցաւ որուն սկսելէն առաջ՝ պատուելի պարոն Ստոյթեոս Ստոյթեան վարժապետը պատուական ծառ մը կարգաց, զոր մեր բարեսէր ընթերցողները Նախախրականին մէջ սիրտի տեսնեն։ Պարգևաբաշխութիւնը լըմնալէն ետեւ, աշտ կերտները բաւական յաջողութեամբ ներկայացուցին Վասիլ կամ Վիլիսլ Գերբաստան ըստած բարոյական թատրը, որ մեծապէս գոհ ըրաւ և զուարճացուց զհանդիսատեսները։

— Պրուսայէն օգոստոսի 12—24 ամսութեամբ կը գրեն յառաջալ քր. Վանիսլիսի լրագրոյն։

յարգանքնին բաւական մեծ գործիքներ են զանոնք վարելու, անոնց յօժարութիւնները, հոգին ուղղելու մշակելու, իսկ դաստիարակին պարտքն է անոնց սրտին մէջ ցանաճնիդ ծագեցունել և պողպատեղ անոնց միտքը զարգացունելով։ Վրէնիցունեք անոնց հոգին, զանի այնպիսի տաճար մը ընենք որուն մէջ այլապէս կուրքեր կարող չըլլան մտնելու, զանի այնչափ հաստատուն ընենք որչափ որ այժմեան հրապուրանքը յարձակող ու թունաւոր են, առաջ բուն Հայ, Հայաստանի քաղաքացի ընենք զանոնք և անկից ետքը թող աշխարհքիս որ կողմը ուղին երթան, ինչ բանի որ ուզեն թող հետեւին, մի վրիճապ անկից ետքը ձեր որդւոյն քաղած ծառ բայէն, ոտք ելաւ, թող քաղէ ինչչափ սիրուն ըլլայ, ան բանը որ աչքը տեսն մը առնէ՝ դարձեալ կըզառնայ կըթռնի ձեր ծոցը կու գայ կ'իյնայ, թող իւր կոչումին հետեւի, թող վաճառական, սեղանաւոր, արհեստաւոր, իմաստասէր ըլլայ, հոգին ուղիւ, միտքը լուսաւորեալ ըլլալով՝ ամէն դպրութեամբ, ամէն ճշմարտութեամբ կը լաւելու և իւր սիրելի սկզբունքին համեմատելով կ'ընդունի իրեն կը սեպակականէ։ Ազգայնորժան փառքիւն կամ ժանգոտ նախապաշարմունքը կ'առնէ, իւր հայրենակիցները կը սիրէ, գիտէ որ մեր անձնական կիբքերը, որ ինքը պիտի չունենայ, յետախաղաց ընթացք մը կու տան յառաջագիծութեան, անտարբեր չհոգւմ, անտեղի փառասիրութեան մը համար անձը, միտքը, կարծիքները գերիշնչեցի, առանց ինքզինքը մոռնալու ազգին ճշմարտ անդամը կ'ըլլայ, իւր պիտոյքը հոգ

«Ազգաները աւար կը հարկանեն մեր նախահոգ, չարադորձաց խումբ մը, 30—40 հոգիէ բաղկացեալ ծամբաները գրաւեցին։ Սարըլար, Վաղարշապատ ծամբաները գրաւեցին։ Վաղարշապատի միջոց գողերը քանի մը հայ վաճառականաց վրայ յարձակելով զանոնք բռնաբերեցին կողոպտեցին։ Ուրիշ խումբ մը՝ 30 առաջակներէ բաղկացեալ, որ Վեմիշ ըստած հոգևորական առաջակապետին հրամանատարութեան ներքեւ է, կարաւաններուն սատարի վախ կըպատճառէ։ Ստոյթեոս վաճառանոցը, որ Վիլիսլի մօտ տեղ մըն է, և ուր շատ մեծաքանակութեամբ Ստոյթեոս հրամանաւոր գոցուեցաւ, քանի իմաց տուաւ մեծաքանակութեամբ վաճառարէնները ապահով չեն և իրիտ փոստիւաւոր էր սարանքին ծամբայ հանելը։

«ԻՎ Էդիր—Երբ որ միտքը 7—8 խումբ զով կը ծանապարհորդէր, առաջակները անոր վրայ յարձակելով կողոպտեցին զինքը իւր հագուստներէն, վերաւորեցին և կողոպտեցին զնա։ Երբեք դժբաղդ հայեր, որ Ստոյթեոս ընկերակիցներէն էին, մէկը սպանուեցաւ և միւսը չարաչար վիրաւորեցաւ, քանի իրաւունքները տուաւ ջին հրացանին ձայնը լսելուն պէս փախած էին։ Վեմիշին հրամանատարութեան տակ եղած առաջակաց խումբը յանդիմանեցաւ, մինչև հրաման յուղարկելու Վիլիսլի Ստոյթեոս, որ 40 զորմուշակ (փառուշ) իրից իրենց, եթէ չուզէր հրոյ ծարակ տեսնել բոլոր երկիրը։ Հարկ է զուարթորձաց հրամանին հնազանդիւ ապա թէ ոչ ըրած սպանալիքներն ի գործ կըդնեն։ Ստոյթեոս բարեխախտ կուսակալը քաջաւորտ մարդիկ և սատարի հրամաններ յուղարկեց։ Բայց ինչպէս գիտէք, ուժ չկայ, քանի իրիտ քիչ պատրաստ զօրք ունի իւր հրամանին տակ»։

— Սոյ բարեխախտ առաջնորդ գերապատիւ տէր Ստոյթեոս ծայրագոյն վարդապետը տարի մը չափ իւր հոգևոր պաշտօնը բարեխախտած ջոնիւր կատարելէն ետեւ, մօտերս իւր հրաժարականը տուեց և անձնական տկարութեանը պատճառաւ։ Ուստի Կոստանդնուպօլսոյ ամենապատիւ սրբազան Ստոյթեոս միաբան խորհրդով ազգային հոգևոր և աշխարհական գերագոյն ժողովոց, արժան համարեցին Վաղարշապատի վեճակին առաջնորդութիւնը վերստին յանձնել յիշեալ գերապատիւ Ստոյթեոս վարդապետին։

Իսկ Սոյ առաջնորդութիւնը գերապատիւ տէր Վրիգորիս գիտնական եպիսկոպոսին յանձնուեց է, իւր վրայ մնալով միշտ Կարնոյ վեճակին հոլորութիւնը։ Վանի մը անգամ բարեպաշտ հաւթ ունեցանք հրատարակելու թէ Կարնոյ ժո

գալու, ծարտարութիւնը գործածելու ժամանակ բնականապէս ազգին բարօրութեանը կ'աշխատէ։ Հիշ բուն ազգասէր մը, Սոյ, ինչ երջանիկ վեճակ, ուղիւն ծնողք, ձեր սիրելի որդւոցը ձերքերը կատարելագործելով նշանաւոր ատեն մը կ'ընծայէք մեր առջև, Տեսէք թէ ինչպէս կ'որհնեն զձեզ, զէմքերն իրենց երախտաբարութիւնը կը բացատրեն, որպէս արտասուալից աչք ձեզի գրկելով ուղին, և դուք ինչպէս գողցողալով ձեր ուրախութենէ վրանին կ'ըզմայլէք։ Սոյ գործանք, Տեսէք իմ և Տեսէք նալք, անկիւ ձեր գործն է, ձեր զաւակացը ապագան բոլոր անոնց սերնդոցը վրայ պիտի տալ ըստի և հիմա ալադը նոյն պիտի վայելէ։ Ինչ տանիք կը կարեն զանի, ատենք են զայն կառավարողները, թող զուտ և լուսաւոր խորհուրդներ և գաղափարներ ելեն անկից և մէկէն ազգին տառապանքը կը թեթեւան, թող ուղիւ սրտի և արգար մտաց խորհուրդ հարցուի և ան միջապէս մթութեան քողը կ'իջնայ։ Գաստիարակներ, կըթենք մեր զաւակները, ներքին խուրձութիւնները կը դադրին, գաստիարակները կըթենք զանոնք, թշնամեաց նետերուն ամուր վրէժները կը պատրաստենք, հասուն պտուղներ բերելու աշխատինք և ժամանակին թողունք որ չհասածները կամ հաղուեն կամ թափէ։

Վանի որ ազգը թափուր է, չեղաւ ժամանակ մը որ այնչափ լուսաւորուելու քաղձանք ունեցած ըլլայ ինչպէս այս ատեններս, չեղաւ ժամանակ մը որ իրեն վրայ գրուած պարտաւորութիւնները քննելու երաժ ըլլայ ինչպէս այս ժա

ղովուրդը մըչափ մեծ սէր և համակրութիւն ունի իւր հոգևոր առաջնորդ գերապատիւ տէր Վրիգորիս եպիսկոպոսին վրայ, որ քիչ ժամանակուան մէջ եղբայրութիւնը և ուսումնասիրութիւնը հաստատեց և ծաղկեցուց Կարնոյ մէջ։ Ուստի տարակոյս չունիմք թէ Սոյ վեճակը ևս, շնորհիւ իւր նորընտիր հոգևոր Հովութին, շատ չանցած ևս առաւել պիտի զարդանայ զանազան ուսումնասիրական հիմնադրութեամբ և ազգի ազգի ազգագուտ անօրէնութեամբ և բարեկարգութեամբ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, 24 ՕԳՈՍՏՈՍԻ

Յայտնի է որ չորս մեծ տէրութեանց կողմանէ եկած առաջարկութեանը օրինաւոր և ամենա հարկաւոր փոփոխութիւններ ըլլալով՝ Սարժապոյն Վրան կողմանէ, վերստին յուղարկեցաւ այն յիշեալ տէրութեանց, ուստի այս առաջարկութեան պատասխանոյն հանդարտութեամբ կըպատուի, առանց ետ ձգելու զինուորական պատրաստութիւնները, որ մեծ գործունէութիւն կըշարունակուին միշտ։

Կայսերական հրովարտաւ հետեւեալ փոփոխութիւնները ի գործ դրուեցան։

Վրէնի պալատան բժիշկներէն Վեհէմմետ Էֆենտին՝ վեհափառ Սուլթանին բժշկապետ անուանեցաւ, և այս առթիւ առաջին կարգի գործակալի աստիճան ընկալաւ։

Պրուսի տեղակալ կառավարիչ Հաքքի փաշան՝ ինչի տեղակալ կարգեցաւ։

Կայսերական պալատան աստուպետ Կոստոֆ Օֆա սէյը՝ Գուսթէնտի տեղակալ կառավարիչ (գալմաթամ) անուանեցաւ։

Վեյադուի նախորդ տեղակալ կառավարիչ Վերգէլ Էֆենտին՝ օսմանեան արշակաւորութիւնը զեաց հարկապահանջ կարգեցաւ։

Իսմէթ փաշան՝ Վրայիլդնի կուսակալ անուանեցաւ փոխանակ Սարիմ փաշային։

— Պուրէշի և Նաշի Նիգիլոյ և Վաղիլոյ հիւպատոսները՝ իւրաքանչիւր իւր կառավարութեան ընդունած հրամանացը համեմատ, իրենց գործակները վար ինչեցուցին, Ուստաց ընդհանուր զօրապետ Կորդաքոֆ իշխանին քանի մը ընթացքէն դժուարեցաւ։

— Սպանիացի զօրապետ Վրիլը, որ Ուստի կուսէ, գլուխ քէս գրաւ՝ վրան զինուորական պղնձակայ նշանաւ, ուստի կ'երեւի թէ իւր ընկերներով օսմանեան զօրոց բանակին մէջ պաշտօնի մտած է։ Կըսուի թէ Սարժապոյն Վուրը ա

մըս։ Բայց պէտք է զարմանալատը վրայ, տեղ տեղ իւր գիւրքը, որչափ դիւրութիւններ և ազատութիւններ կու տան այն բաղձանքը կատարելու և ուրիշ զանազան տեղեր ալ հաղորդելու։

Սոյ Տեսէք իմ, եթէ մեր անցած ժամանակները անհոգ անցուցինք, փութանք աճապարէնք կրկին աշխատանքով պարագայ տեղերը լեցունել, ապապէք բաց է մեզի համար, հաստատ կամքով քաղենք, յառաջ խաղանք, ժամանակը սուղ է, և մեր նպատակը հեռու, հանդիսականք աչքերն իրանիս դրած են, ինչպէս մենք մեր աշակերտներէն համար կը փնտռենք, որ մենք ալ քաղաքակրթութիւնը անոնցմէ պիտի փնտռէ զայն, թէ որ ծոյլ եղանք սրտիժը կանգուն կայ առջևնիս և գահալիքեալ լըստաւորդայ կապանքը պիտի չկողարին ուստի տակ մեր ականջին կոծ և կոփիւն արձակելէն։

Սոտ է արդեօք այն երջանիկ և սրտաշարժ օրը երբ զանազան տեղացի Հայեր նոյն ոգւով և նոյն սկզբունքով վառուած ակումբ մը շինեն, իւրաքանչիւր անհատութեան և եղբայրութեան համբոյր տան, մէկի թողով շնչին խտրութիւնները, եթէ այն օրը գայ, ու Տեսէք իմ և Տեսէք իմ, Հայկոյ ցրուեալ անդամները մէկ մարմին շինեն իր պիտի հասկըցուի, այն օրը՝ մեր պատմութեան նշանաւոր թերթ մը պիտի աւելցունէ, այն օրը դաստիարակութիւնը կատարած պիտի ըլլայ ինչ որ ոսկւով, ծառերով և գիրքերով անկարելի է ստանալ։

միւր 30 հազար դուռ ունէ վարձք որոշելու և անոր
բայց այս քաջատիրոս զօրավարը զայն չէ ընդու
ներ անձնական մեծ հարստութիւն ունենալուն
համար, և չուզէր յայտարարել իր արարածը
յից մէջ պատերազմական ծախքը ունենելէ: Օր
բայեւտ իրիմը իւր պաշտօնականներովը ամսոյս
16ին մեկնեցաւ Շուշայի բանակը երթալու,
ընկերութեամբ 10-12 ձիաւոր զինուորացի և
օսմանեան երկու բարձրագոյն պաշտօնատարացի:
— Սօսերս լիմերիկացի շոգեհաւ մը Էփ-սիս-
յին լաւ անուն, լիմերիկայէն հասաւ ի Վրացի
զինուորսին: Լաւ մեծաշուք շոգեհաւը, որուն
մէջն է իւր տէրը հանգերձ իւր գերդաստանա-
ւը, 800 ձիաւոր ունի, և շարաթ մը մայրաքա-
ղաքս մտնելն ետեւ, ամսոյս 14ին մեկնեցաւ Սի-
ջերիկական ծովը երթալու: Երբեք չուզեցաւ ուն
տէրը միասը Վէնտրիլիթ անուն, իւր լորքի ա-
մենահարուստ հորատներէն մէկն է, և այս
նաւը յատկապէս շինել տուած է, որ անով լի-
բոյան պտուղի ընկերութեամբ իւր գերդաստա-
նին: Ուստի լոր լորքէն Սուտէմթըն, իւր
բոլորիկ և լիստանդնու պոլիս ճանապարհորդու-
թիւն ընելով՝ իւր ճամբուն վրայ եղած շատ
երեւելի տեղուանքը պտուղեցաւ: Շոգեհաւը
չափը քաղաքը թող տալով, ինքը գնաց Փարիզ
պտուղեւ: Եւ այժմ Սարսիլիս և Վաղդիոյ ու-
րիշ ծովը գերեայ քաղաքները պիտի հանդիպի:

Վսեմափայլ Մագսուտ ամիրային որդին
քաջատնային Յոհաննէսի աղան ամսոյս 21
ին ուրբաթ իրիկունը իւր մահկանացու ըն-
թացքը կնքեց ի հասակի 16 ամաց, զինի
կարճատե հիւանդութեան մը, որուն դէմ
անօգուտ եղան ճարտար բժշկաց ամէնկերպ
ճգնաճիւղը: Հետեւեալ օրը հանգուցելոյ յու-
ղարկաւորութեան հանգէսը մեծ փառաւո-
րութեամբ կատարեցաւ ի Սիլվաբիւր: Լաւ
անակնկալ կոնիակահաւ մահը սեւ սուգի և ան-
միտի մարտումութեան մէջ ձգեց զգորովա-
գութ ծնողքը և բազմաթիւ ազգականները
յիշեալ ծաղկահասակ ազնիւ պայքարողին,
որ իւր զանազան շնորհալի ձրիքը մեծամեծ
ակնկալութիւններ կուտար իւր ազնուական
ցեղին և բոլոր Հայոց ազգին:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՄԻՐԻ

ԱՅՂԱԼԱ . 1 ընտոն . 8-20 Օգոստոսի . Սե-
ծին իրիտանիոյ բարլամէնթը սովորական հանգի-
սիւ գոցուեցաւ այսօր քիչ մը ժամանակի համար:
Լաւ առթիւ տէրութեան ատենագիրը Լորտը
ի զիմաց վեհափառ թագուհւոյն համառօտ ա-
տենախօսութիւն մը ըրաւ, որուն քանի մը
գլխաւոր խօսքը այս տեղ կը գնէմ:
— Սիլվաբիւր և Տեաքը,
«Վեհափառ թագուհւոյն հրաման տուաւ մեզ
ճանուցանել ձեզ, թէ իւր դաշնակից տէրու-
թեանց կողմանէ ապահովութիւններ կ'ընդունի
միշտ ի մասին անոնց շարունակ բաղձանցքը, զոր
սենին բարեկամական կապակցութիւնները զար-
գացնելու լիզդիոյ հետ:
«Սեծ ուշադրութեամբ և բարձր խնամք հե-
տեւեցաւ ծանր տարաձայնութեանը, որ մօտերս
ծագեցաւ Ռուսաստանի և Օսմանեան իրան
մէջ: Վաղդիոյց լաւ յայտը օգոստոսի առաջին
հաշիմ ծանր ձգանքը մասնակից եղաւ կարգադր-
ելու համար այս տարաձայնութիւնը, որուն
շարունակութիւնը կրնար պատերազմի պատճառ
ըլլալ: Երբեք մէջ իւր դաշնակից տէրութեանց
հետ մէկտեղ գործելով, և վստահութիւն ունե-
նալով ի վերայ ջանից խորհրդակցութեանը որ
զարդիս գումարեալ է ի Վիեննա, վեհափառ
թագուհւոյն կը յուսայ հիմնաւոր իրաւամբ, թէ
պատուաւոր կարգադրութիւն մը շուտով ի
գործ պիտի դրուի:
— Միւսոյ 11ին ըստ նոր տուածին՝ մեծ նաւա-
հանգէս և հրացաններով լրթութիւն եղաւ Սե-
թիթեմ նաւահանգիստը, որ իրաւունքի և Վո-
այթ կղզւոյն մէջ տեղն է: Միթիւ բազմութիւն
ժողովողեան, Միզդիոյ տէրութեան գրեթէ բո-
լոր երեւելի պաշտօնատարները և վեհափառ թա-
գուհւոյն ու թագաւորական գերդաստանը ներ-
կայ գտնուեցան այս նաւական կրթութեանը,
որ մեծ փառաւորութեամբ և անհամեմատ շքով
ի գործ դրուեցաւ: Լիւրտան պատերազմական

նաւեր կային այս հանգիսին մէջ. որոնք ընդ ա-
մէնը 1-151 թիւքանթի և 11,699 նաւատար ու-
նէին: Սակայն ամէնքն ալ այս կրթութեանը մաս-
նակից չէ զան: Եւ միայն քսանեւ հինգ նաւերը գա-
նազան պատերազմական շարժումներ ըրին, որոց
մէջ 22ը շոգեհաւ, 3ը առաջատու էին, ընդ
ամէնը 9780 ձիաւոր ունենալով: Լաւ վեհա-
պանծ նաւահանգէսը շնաշխարհիկ տեսարան մը
կը ձևացնէր, և իւրաքանչիւր լիզդիոյց ոյս
առ օրինաւոր հպարտութեան զգայունքով կը
ընցնէր: Վսեմ զի այն ինչ անգլիական նաւա-
տորմիկ մը Վիզդիոյ նաւահանգիստը խորխորած
է, և միւս նաւատար մը նայն գրօշակներով
Պալլաք ծովը կը պտուղի: Միզդիոյ ազգային հա-
րստութիւնը՝ որ անսպառ կերեւի, զարմանալի
արագութեամբ երրորդ նաւատորմիկ մը ևս ու-
նեցաւ, որ նշանաւոր է յոյժ, և թէ ոչ ի մասին
բազմութեան թիւ անթիւաց, գոնէ իւր նաւա-
մեծութեանը և ահագին զօրութեանը կողմանէ:

ԳԱՅԱԼԱ . Փարիզ, 10-22 Օգոստոսի . Վա-
րդէն կայսեր տնտեսութեանը մեծ հանգիսիւ
և բարեկարգութեամբ կատարեցաւ ի 15 ամսոյս
ըստ նոր տուածին: և 20ին կայսրը և կայսրու-
հին մեկնեցան Տիէփ երթալու: Եւ 22ին հասեր
ու մեծ փառաւորութեամբ ընդունուեց ին:
Լաւ ճանապարհորդութիւնը խաղաղութեան
նշան մըն է կրտսն, քանզի կայսրը միտք չունէր
մայրաքաղաքէս բացակայ գտնուիլ նախ քան
զուրուհի լրեւելեան ինդիոյն:

— Լաւայթ կրտսնին ի Վաղդիոս բազմութիւ
երեւելի Ռուս գերդաստաններ. որոց թիւն է և
Վիզդիոյ իշխանին գերդաստանը: Վրտուի թէ
նայն ինքն Միզդիոյ իշխանը ևս Վաղդիոյ պիտի
գայ քանի մը ամիս մնալու համար:

ՔԱՆԱՔԱՆ ԵՄԻՐԻ

ՉԻԼԱԼԱ . 28 Օգոստոսի .
Քաղաքութեան և յարստե ինամքը վեհափայլ
խմայիլ փառա կուսակալին մերոյ քանի մը աւա-
ղակներ ձեռք անցան, որոց մէջ նշանակութեան
արժանի է Մուրիքս ըստած երեւելի եղեռնա-
գործը և մահապարտ, որ կառավարութեան
բանտը զգուշութեամբ պահուած է, և գրեթէ
ամէն օր հորցսքնութիւն կը ըլլայ: Ուստի անտա-
րակոյ անոր ըրած յայտարարութիւններէն ու-
րիշ շատ յանցաւորներ երեւան պիտի ելլեն:
— Լաւ շաբթու սաստիկ տաք ըրաւ, և եր-
կուշաթի օրը, որ հիւսիսային ջերմ հովը կը փը-
չէր, Ռեուտի ջերմաւորը 29 աստիճանի երա-
ստութիւն մէջ: Եւ այսօր 25 աստիճան կը շանուց-
նեն, թէ Վստրիոյ վեհափառ կայսրը ամսոյս 8-
20ին նշանուեց է իշխել քաղաքը, լիզդիոյ թա-
միլիանոս Յոսիէփ դէօրի և Լուիս Վոլիլի
իշխանութեանը աղջիկն է: Լաւ թագաւորացի իշ-
խանութիւն, որ գրեթէ 16 տարեկան է, Վաղդի-
ոյի թագաւորին և Յունաստանի թագաւո-
րին բրոնզ աղջիկն է:
— Միւսոյ 3ին լիւր բաղադր տահաքին հրկիզու-
թիւն մը պատահելով ի շուկայն, հոյ ճարակ
ըրեր է բազմութիւ խանութներ և ուրիշ շէնքեր:
և իրտուի թէ ընդ ամէնը 400 հազար դուռ ունի
չափ միտա պատճառներ է քաղաքին:
— Լիւրտաթի օրը Յոյն երիտասարդ մը ծով-
եղբորը նստած ձկնորսութիւն ընելու ատենը,
ձեռքի թելը ծովը կ'իջնայ, ուստի անմիջապէս
կ'իջնէ որ առնու: Բայց չի գիտցուի թէ ինչ
գործողութեան մը ծովը ինչպիսի պէս մէյմն
ալ վեր չի լինար ելլել և կը խղճուի, թէ պէտ
ըղալ գիտէ եղբոր, Վուցէ արեւալեզած ըլլայ:
— Փարիզէն Մախի պատուական լրագրոյն հե-
տեւեալ ազգագուտ լուրը կը գրեն:
«Վրացիներն ուս յառաջագիմութեան լու-
րերուն ձեռք պիտի բաղցր ու հաճոյական ըլլալը
գիտնալով, ուրիշութեամբ ձեռք կ'աւետեմ, որ
ամսոյս 4ին տնտեսափայլ Միզդիոյ աղան խորա-
ստնեցան իւր առաջին տարեկան քննութիւնը
մեծ յաջողութեամբ անցուց Փարիզի կայսե-
րական բժշկութեան գործիչին մէջ ի ներկայու-

թեան երեք գլխաւոր գոտիներուն: 1. Բնու-
թեան նիւթերն էին, նախ բժշկական բնաբա-
նութիւն (ֆիզիք մեթիքալ): 2. Երկրորդ՝ բժշկա-
կան տարրագիտութիւն (չիմի մեթիքալ), որ կը
պարունակէ, 1. տարրագիտութիւն անգործարա-
նաւոր մարմնաց (չիմի ինօսկանիք), 2. տարրա-
գիտութիւն գործարանաւոր մարմնաց (չիմի օսկա-
նիք), 3. տարրագիտութիւն կենդանեաց (չիմի
անիմալ), 4. սկզբունք գեղարդութեան (ֆու-
մալի): 3. Երկրորդ՝ բնական պատմութիւն բժշկա-
կան (իսթուառ նաթիւսէլ մեթիքալ), որտեղ
գարձեալ կրպարունակէ, 1. բուսականութիւն
(պօթանիք), 2. կենդանականութիւն (զօօլոգի):
Բժշկական գիտութեան այս ամէն մասանց մէջ
Միզդիոյ աղան ըրած երեւելի յառաջագիմա-
թիւնը մեծ գովութեան արժանի եղաւ, և իւր
անսպառ քննիչներէն քաջալաւ (պիէն սսթիսթէ)
պատուանունը ընկալաւ:
— Թրեստէն այս օրուան հասած լաւ տրիոյ շո-
գեհաւը Փարիզէն լուրեր բերաւ մինչեւ ի 15-
27 օգոստոսի: Միւս օրուան Միլիթթը անուն պաշ-
տօնական օրագիրը հետեւեալ յօդուածը կը պա-
րունակէ եղեր: «Լիստանդնուպոլսոյ ամսոյս 7-
19ին լուրերը կը ծանուցանեն, թէ Մուրիքս
ընդունեցաւ Վիեննայի ժողովոյն առաջարկու-
թիւնը, շարադրութեան ոճայն քանի մը թե-
թեւ փոփոխութիւններով:»

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՄԻՐԻ
ՉԻԼԱԼԱ . 28 Օգոստոսի .
Վիեննայի գնաց նոր փոփոխութիւն մը չէրաւ և
105 դուռ ունի կը ծախուի միշտ: Վախրի տար-
նը 324 դուռ ունի ծախուեցաւ: Միզդիոյ տեսակ
փառամուտին գինը՝ 68-70 դուռ ունի: Թրեստի
տեսակ ապրանք գրեթէ ամենին չիւյ, Տեղւոյս
կարմիր չամիչը ծախուեցաւ 175 ի: Լոր հնձոյն
սեւ չամիչին գինը՝ 92-95 դուռ ունի: հինը՝ 82-
83: Միկուտ չամիչին օխան 8 1/2 դուռ ունի: Սե-
խաղաղ այս տարի իրտու քիչ է, և թէ պէտ 25
դուռ ունի որոշեցաւ գինը, սակայն 34-35 դրձ
ծախու կ'առնուն զայն: Միկուտ ցայսօր 7900
բեռի չափ թուղ եկաւ և ըստ տեսակին ծախ-
ուեցաւ 135-245 դուռ ունի կենդանալը:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՄԻՐԻ

ՉԻԼԱԼԱ . 28 Օգոստոսի .

Օսմանեան լրան	108	դուռ ունի	հաշուելով:
1 ընտոն	110 1/2	-111	
Մարտիկա	177 1/2	-178	
Թրեստ	404	-403	

ՉԻԼԱԼԱ ԵՄԻՐԻ

Վեհափառական վարձպետութեաց,
Լորահաս աղջկանց համար:
Որուն մէջ աշակերտութիւնը պիտի սորվին հիմնա-
րարարարութեան վերաբերեալ ամեն բաները, այսինքն
քանի մը լիւր, շաւաղան գիրք-թիւեր, առնեգոր-
ծութեան և այլն: Վիէր և Երեւի քաղաքը մնացող աշ-
ակերտ-ներ մը պիտի վճարէ 600 ֆրանք քաղաքին: Լաւ-
ան թիւն իրիկուն մնացողը, այսինքն կեօրին Կրիշ-
ճաւը՝ պիտի վճարէ 240 ֆրանք: Իսկ կեօրին ճաւ-
քունը քաղաք աշակերտութեանը 150 ֆրանք է:
Լաւ ուսումնարանը, որ Հիւսիսային քաղաքը 63
թիւն է, Երեւի-թիւն 5ին ըստ նոր քաղաքի բացառ-
յալ: Ուրիշ մանրամասն պիտի լինեն քաղաք-
ընդ ծաւը 10ին կամ 11ին ըստ Երեւի-քաղաքի ինչպէս
նեւ վարձպետութեանը ի յիշեալ քաղաքին, կամ անոր
հոգաբարձուաց հետ խօսելու է, որ եւ պարտաւոր լինելու
Բիւն, Սիւն-Լիւն Սալիս և Լաւն Վաւիէր:

Հրապարակական տնտեսութեան (մէզալթ):
Սեպտեմբերի 1-13ին Սահիլիին քանի մը հրապա-
րակական տնտեսութեան պիտի ծախուի միջ գաւառի և ու-
րիշ շաւաղան կանխարար: Լիւրտ Երեւի-թիւն պա-
նալ ուրիշ պէտքեր պիտի ծախուի Դոնալդէն Երեւի-
քաղաքը, որ յիշեալ քաղաքը ինքնակի:
Հրատարակիչ և տպարար:
Վախիս Վ. Պալապարտ:
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԱՐԵՎԱՏԵԼՆ